Karmaveer Bhaurao Patil University, Satara

Karmaveer Samadhi Parisar, Powai Naka Satara, Maharashtra 415001

Rayat Shikshan Sanstha's

Chhatrapati Shivaji College,Satara

Constituent College of KarmveerBhaurao Patil University,Satara

Accredited By NAAC with 'A+' Grade

Syllabus for

B.A. Part – II

MARATHI SYLLABUS

Semester - III

(Syllabus to be implemented from June, 2024-25 as Per NEP Guideline 2020)

Rayat Shikshan Sanstha's,
Chhatrapati Shivaji College, Satara
Title and Subject Code
B.A.II Marathi
2024-25

	B.A. II (Marathi) : Semester –III				
Sr.	**SEM**	**Com**	**Course Code**	**Course Title**	**Cr.**
1	III	Major	MMMAR01105	एका नाटकाचा अभ्यास आणि मराठी भाषिक कौशल्ये (देवबाभळी आणि मराठी भाषिक कौशल्ये)	4
2	III	Major	MMMAR01106	काव्यगंध आणि मराठी भाषिक कौशल्ये	4
3	III	Minor	MNMAR01102	HML 1 फेसाटी (आत्मचरित्रात्मक कादंबरी) व उपयोजित मराठी	4
4	III	OE	OEMAR01103	साहित्यनिर्मिती प्रक्रिया भाग-१	2
5	III	VSC	VSCMAR01103	चित्रपट रसास्वाद	2

	B.A. (Marathi) : Semester –IV				
Sr.	**SEM**	**Com**	**Course Code**	**Course Title**	**Cr.**
1	IV	Major	MMMAR01207	एका आत्मचरित्राचा अभ्यास आणि मराठी भाषिक कौशल्ये (भुरा आणि मराठी भाषिक कौशल्ये)	4
2	IV	Major	MMMAR01208	एका कादंबरीचा अभ्यास आणि मराठी भाषिक कौशल्ये (खाणमाती आणि मराठी भाषिक कौशल्ये)	4
3	IV	Minor	MNMAR01203	HML 2 इडा-पीडा टळो (निवडक कथा) आणि उपयोजित मराठी	4
4	IV	OE	OEMAR01204	साहित्यनिर्मिती प्रक्रिया भाग- २	2
5	IV	SEC	SECMAR01203	आंतरजालावरील मराठी भाषेचे उपयोजन	2

Rayat Shikshan Sanstha`s

Chhatrapati Shivaji College, Satara

Constituent College of Karmveer Bhaurao Patil University,Satara

B.A. II Program in Major Marathi

Subject Code: MMMAR01104 (Credit 04)

अभ्यासपत्रिकेचे नाव- एका नाटकाचा अभ्यास आणि मराठी भाषिक कौशल्ये

अ.देवबाभळी नाटक - प्राजक्त देशमुख

ब. भाषिक कौशल्ये - संवाद लेखन

From NEP (2020) June 2024

सत्र : 3 (Semester : III)

प्रास्ताविक –**(Preamble)**

पदवी स्तरावर द्वितीय वर्षासाठी मराठी विषय घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांची भाषा व साहित्य यांची अभिरुची विकसित व्हावी, समकालीन साहित्यप्रकारांचे त्यांना आकलन व्हावे तसेच नाटक या साहित्य प्रकारातील परिवर्तने लक्षात घेऊन सदर अभ्यासक्रमाची रचना करण्यात आलेली आहे.विद्यार्थ्यांनी लेखन,वाचन,भाषण,श्रवण कौशल्ये आत्मसात केली जातील अशा घटकांचा अभ्यासक्रमात समावेश करण्यात आलेला आहे. सदर अभ्यासक्रम ‘नाटक’ या साहित्यप्रकाराच्या वाङ्मयीन मूल्याबरोबरच त्याच्या प्रायोगिक मूल्यांचे भान विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण करेल.यासाठी प्राजक्त देशमुख लिखित ‘देवबाभळी’ या नाटकाची निवड करण्यात आली आहे.

Objective –

१. नाटक साहित्य प्रकाराचा स्थूल परिचय करून देणे .

२. मराठी नाटकाची वाटचाल कशी झाली ,त्याची माहिती समजून घेणे.

३. नाटक या साहित्य प्रकारची वाङ्मयीन मूल्ये व प्रायोगिक मूल्ये यांचा शोध घेणे.

४. नाटकाच्या माध्यमातून सामाजिक आणि मानसिक समस्यांचा शोध घेणे.

५. मराठी भाषिक कौशल्ये आत्मसात करण्यासाठी प्रात्यक्षिक करून घेणे.

६. विद्यार्थ्यांमध्येमराठीभाषावसाहित्य तसेच विविध वाङ्मय प्रकार यांविषयीआवडनिर्माण करणे.

Outcomes –

१. विद्यार्थ्यांमध्येमराठीभाषावसाहित्य तसेच विविध वाङ्मय प्रकार यांविषयीआवडनिर्माणहोईल .
२. मराठी भाषा आणि साहित्य अभिरुची विकसित होते.
३. नाटक या साहित्य प्रकारातील परिवर्तनेसमजतात.

४. विद्यार्थ्यांनामराठीसाहित्यातीलनाटकाचा विकासक्रमसमजून घेतायेतो.
विद्यार्थ्यांची नाटकाचा आस्वाद आणि आकलन करण्याची क्षमता विकसित होते.
५. विद्यार्थ्यांचाविविधमाध्यमांसाठीकरावयाच्यालेखनाचासरावहोतो.

Expected Skill impartation (Through theory and practical's)

१. भाषिक कौशल्ये
२. वाङ्मय व्यवहार ज्ञान
३. प्रत्यक्ष साहित्यनिर्मिती कौशल्ये
४. विविध माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये
५. नाटक अभिवचन कौशल्ये

अ.क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापनतासिका Teaching Hours	Course Outcome
Module1	• **नाटक वाङ्मय प्रकार -स्वरूप आणि वैशिष्टे** • **मराठी नाटकाची वाटचाल (स्थूल परिचय)** • **'देवबाभळी' नाटकाची आशयसूत्रे**	१५	CO1 & CO4 CO3
Module2	• **देवबाभळी नाटकातील पात्रे** • **विविध घटना-प्रसंग**	१५	CO2 & CO3
Module 3	• **देवबाभळी नाटकाचे नाट्यविशेष** • **भाषिक विशेष** • **नाट्यगत संवाद**	१५	CO2,CO4

Module 4	• **संवादलेखन कौशल्ये** • **संवाद- स्वरूप आणि व्याख्या** • **संवाद लेखनासाठी आवश्यक बाबी** • **संवादाचे प्रकार –आत्मसंवाद –समूह संवाद – व्यक्ती-व्यक्तीमधील संवाद – जनसंवाद** • **औपचारिक व अनौपचारिक संवाद**	१५	CO5

आधारभूत ग्रंथसूची–

१. देशमुख प्राजक्त 'देवबाभळी' पोपुलर प्रकाशन,मुबई २०१८
२. शिंदे विश्वनाथ व स्मार्त हिमांशु 'मराठी नाटक आणि रंगभूमी' , प्रतिमा प्रकाशन २००८
३.भावे पुष्पा 'रंग नाटकाचे' राजहंस प्रकाशन मुंबई
४. कुलकर्णी द.भी. ' नाटक स्वरूप व समीक्षा' पद्मगंधा प्रकाशन पुणे
५. घोरपडे अक्षय 'संवाद आणि लेखन कौशल्ये' प्रशांत प्रकाशन,जळगाव
६. देशपांडे वि.भा.'नाट्यरंग' विमल प्रकाशन पुणे १९८६
७. देशमुख अनंत 'आधुनिक नाट्यविचार'पुष्प प्रकाशन,पुणे १९९३
८.भवाळकर तारा (डॉ) 'मराठी नाट्यपरंपरा शोध आणि आस्वाद' मेहता प्रकाशन,पुणे

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी

एकूण गुण – ६०

प्रश्न १.	खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा	१५
प्रश्न २.	टिपा लिहा (चार पैकी कोणत्याही तीन)	१५
प्रश्न ३	थोडक्यात उत्तरे लिहा (चार पैकी कोणतेही तीन)	१५
प्रश्न ४.	खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा (दोन पैकी कोणताही एक)	१५

अंतर्गत मूल्यमापन - ४० गुण

अंतर्गत मूल्यमापनाचे तीन भाग असतील.

प्रकल्पलेखन - २० गुण

ऑनलाईन वर्गचाचणी – १० गुण

तोंडी चाचणी (मौखिक परीक्षा) – १० गुण

Rayat Shikshan Sanstha`s
Chhatrapati Shivaji College, Satara
Constituent College of Karmveer Bhaurao Patil University,Satara
B.A. Part - II SEMESTER - III
Program in Major Marathi
Subject Code: MMMAR01105 (Credit 04)
अभ्यासपत्रिकेचे नाव- काव्यगंध आणि मराठी भाषिक कौशल्ये

प्रास्ताविक –(Preamble)

नवीन शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार कला पदवीसाठी, मराठी मुख्य विषय निवडणाऱ्या विद्यार्थ्यांना द्वितीय वर्षाच्या तृतीय सत्रात कविता या साहित्यप्रकाराचा तसेच काही निवडक कवींच्या कवितांचा अभ्यास ही अभ्यासपत्रिका अध्ययनासाठी लावण्यात आली आहे.

प्राचीन काळापासून भारतीय व पाश्चात्य परंपरेत भाषेत कविता,गीत यांची समृद्ध परंपरा असलेली दिसते. आधुनिक मराठी परंपरेत ती अधिक आशयसंपन्न आणि प्रगल्भ झालेली दिसते. १९६० नंतरच्या कालखंडातील विविध प्रवाहातील निवडक कवींच्या कवितांचा अभ्यास सदर अभ्यासक्रमात समाविष्ट करण्यात आलेला आहे. नामदेव ढसाळ, विठ्ठल वाघ, कल्पना दुधाळ, दिनेश काळे, दासू वैद्य, संदीप खरे आणि वैभव जोशी या कवींच्या निवडक कवितांचा समावेश करण्यात आलेला आहे. भाषिक उपयोजनाच्या अनुषंगाने आंतरजालावरील मराठी लेखनाचा समावेश अभ्यासक्रमात करण्यात आलेला आहे. यामध्येमुक्त ज्ञान कोष, ब्लॉग लेखन आणि मराठी विश्वकोष या घटकांसाठी आवश्यक लेखनकौशल्यांचा अभ्यास सदर घटकात केला जाणार आहे.

Objective –

१. कविता या साहित्यप्रकाराचा स्थूल परिचय करून देणे .
२. कविता या साहित्य प्रकारची वाटचाल कशी झाली ,त्याची माहिती समजून घेणे.
३. कविता या साहित्य प्रकारची वाङ्मयीन मूल्ये अभ्यासणे.
४. विद्यार्थ्यांना कविता या साहित्यप्रकाराचा आशय समजावून देणे,रसास्वाद घेता येणे व विश्लेषण करता येणे.
४. मराठी भाषिक कौशल्ये आत्मसात करण्यासाठी प्रात्यक्षिक करून घेणे.
५. विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी भाषा व साहित्य तसेच विविध वाङ्मय प्रकार यांविषयीआवडनिर्माण करणे.
६. आंतरजालावरील विविध माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये विकसित करणे.

Outcomes –

१. विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी भाषा व साहित्य तसेच विविध वाड्मय प्रकार यांविषयीआवडनिर्माण होईल.
२. मराठी भाषा आणि साहित्य अभिरुची विकसित होते.
३. कविता या वाड्मय प्रकारातील परिवर्तने समजतात.
४. कविता या रचनाप्रकारची वैशिष्टे समजून घेता येतील.
५. कवितेतील भावना, संवेदना, समाज, संस्कृती यांचे ज्ञान विद्यार्थ्याला होईल.
६. आंतरजालावरील विविध माध्यमांसाठी मराठी लेखन करण्यासाठी लेखन कौशल्ये विकसित होतील.

Expected Skill impartation (Through theory and practical's)

१. भाषिक कौशल्ये
२. वाङ्मय व्यवहार ज्ञान
३. प्रत्यक्ष साहित्यनिर्मिती कौशल्ये
४. विविध माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये

अ.क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापनतासिका Teaching Hours	Credit	Course Outcome
Module1	• **कविता या साहित्यप्रकाराची संकल्पना** • **कविता साहित्यप्रकाराची स्वरूप व वैशिष्ट्ये** • **कवितेच्या संहितेतील घटक** • **कवितेचे प्रकार-उपप्रकार**	१५ **(६० मिनिटांची प्रत्येक तासिका)**	१	CO1,CO2& CO3 CO4
Module2	**१.नामदेव ढसाळ** • **रक्तात पेटलेल्या अगणित सूर्यांनो** • **माझी मऊभोर स्वच्छ पिसे** • **डॉ.आंबेडकर १९९५** **२.विठ्ठल वाघ**	१५	१	CO2 & CO3

	• तिफन • खापराचे दिवे • मेंढरं ३.कल्पना दुधाळ • रोज मातीत • धग असतेच आसपास • सिझर कर म्हणतेय माती ४. दिनेश काळे • विश्वशांती (दीर्घकविता)			
Module 3	४. दासू वैद्य • मानववंशशास्त्र • आयुष्य • आम्ही आपले ५. वैभव जोशी • डिअर ग्रेस • एक इरादा हसण्याचा • चित्र ६.संदीप खरे • आज मी आयुष्य माझे • हरकत नाही	१५	१	CO2,CO4
Module 4	आंतरजालावरील मराठी लेखन • मुक्त ज्ञान कोष • ब्लॉग लेखन • मराठी विश्वकोष	१५		CO6

- **आधारभूत ग्रंथसूची**

१. डहाके वसंत आबाजी ‘कवितेविषयी’ स्वरूप प्रकाशन,औरंगाबाद १९९९
२. पाटणकर वसंत ‘कविता:संकल्पना,निर्मिती आणि समीक्षा’ मुंबई विद्यापीठ आणि अनुभव प्रकाशन मुंबई,१९९५
३. पाटणकर वसंत ‘कवितेचा शोध’मौज प्रकाशन मुबई,१९९९
४. रसाळ सुधीर ‘कविता आणि प्रतिमा’ मौज प्रकाशन,मुबई
५. (संपा) राजाध्यक्ष विजया ‘मराठी वाङ्मयकोष’खंड म.रा.सा.सं.मंडळ, मुंबई २००२
६.गणोरकर प्रभा ‘मराठी संज्ञा,संकल्पना कोष ’ पोपुलर प्रकाशन मुंबई
७. देशमुख प्रियदर्शिनी ‘विश्वशांती कविता : एक आस्वाद - अथर्व पब्लिकेशन,धुळे २०२३

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी

एकूण गुण – ६०

प्रश्न १.	खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा	१५
प्रश्न २.	टिपा लिहा (चार पैकी कोणत्याही तीन)	१५
प्रश्न ३	थोडक्यात उत्तरे लिहा (चार पैकी कोणतेही तीन)	१५
प्रश्न ४.	खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा (दोन पैकी कोणताही एक)	१५

अंतर्गत मूल्यमापन - ४० गुण

अंतर्गत मूल्यमापनाचे तीन भाग असतील.

प्रकल्पलेखन - २० गुण

ऑनलाईन वर्गचाचणी – १० गुण

तोंडी चाचणी (मौखिक परीक्षा) – १० गुण

Rayat Shikshan Sanstha`s
Chhatrapati Shivaji College, Satara
(Autonomous)
B.A. Part - II SEMESTER - III
From NEP (2020) June 2024

Inter disciplinary studies [IDS-1] HML1 (Minor)

साहित्यकृती : 'फेसाटी (आत्मचरित्रात्मक कादंबरी) आणि उपयोजित मराठी'

Subject Code: MNMAR01102 (Credit 04)

Preamble (प्रास्ताविक)

नवीन शैक्षणिक धोरण (NEP 2020) नुसार बी. ए. भाग २ सत्र ३ साठी Minor मराठीया अभ्यासक्रमासाठी 'फेसाटी (आत्मचरित्रात्मक कादंबरी) आणि उपयोजित मराठी' या नावाने अभ्यासक्रम तयार करण्यात आलेला आहे. मराठीतील ग्रामीण कादंबरी वाङ्मयाचा परिचय करून घेणे, 'फेसाटी' या ग्रामीण कादंबरीचे स्वरूप समजुन घेणे. सादर कादंबरी ही युवा साहित्य अकादमी पुरस्कार प्राप्त कादंबरी असल्याने मराठीच्या विद्यार्थ्यांना या कादंबरीचा अभ्यास आवर्जून करण्याच्या हेतूने सदर कादंबरीची निवड करण्यात आलेली आहे. सदर कादंबरीत पश्चिम महाराष्ट्रातील दुष्काळी परिसराचे विदारक चित्रण वास्तवदर्शी पद्धतीने मांडलेले आहे. यातून विद्यार्थ्यांना सामाजिक वास्तवाचे भान आणि जाणीव निर्माण व्हावी यासाठी ही कादंबरी अभ्यासक्रमासाठी घेतलेली आहे. या ग्रामीण कादंबरी वाङ्मयच्या आधारे लेखकाच्या जीवनदृष्टीचा शोध घेणे व जाहिरात लेखनाची कौशल्ये विद्यार्थ्यामध्ये विकसित करणे हा हेतू या अभ्यासक्रमाचा आहे.

Objective उद्दिष्टे

१. मराठी ग्रामीण कादंबरीचे स्वरूप समजावून घेणे.
२. मराठी ग्रामीण कादंबरीतील विविध घटकांचे आकलन करून घेणे.
३. ग्रामीण कादंबरी लेखन कौशल्य विद्यार्थ्यांमध्ये आत्मसात करणे.
४. कादंबरी या वाङ्मयप्रकाराद्वारे ग्रामीण भागातील सामाजिक, सांस्कृतिक व राजकीय वातावरणाचा एकत्रित पट 'फेसाटी' या साहित्यकृतीच्या अनुषंगाने विद्यार्थ्याला समजावून सांगणे.
५. प्रसार माध्यमात जाहिरात निर्मिती कशी करावी हे कौशल्य विद्यार्थ्यांना शिकवणे.

Course Outcomes:

CO– 1 मराठी ग्रामीण कादंबरीचे स्वरूप समजावून घेतो.

CO– 2मराठी ग्रामीण कादंबरीतील विविध घटकांचे आकलन करून घेतो.
CO– 3 ग्रामीण कादंबरी लेखन कौशल्य विद्यार्थ्यांमध्ये आत्मसात होते.
CO– 4 कादंबरी या वाङ्मयप्रकाराद्वारे ग्रामीण भागातील सामाजिक, सांस्कृतिक व राजकीय वातावरणाचा एकत्रित पट 'फेसाटी' या साहित्यकृतीच्या अनुषंगाने विद्यार्थ्याला समजते.
CO– 5 प्रसारमाध्यमात जाहिरात निर्मिती कशी करावी हे कौशल्य विद्यार्थ्यांना समजले.

Expected Skills impartation (Through theory and practical`s)

१ कादंबरी लेखन कौशल्य
२ प्रसार माध्यमातील जाहिरात निर्मिती कौशल्य

		Periods	Cos
Module 1	• आत्मचरित्रात्मक कादंबरीचा रूपबंध • कादंबरीतील प्रादेशिकता • लेखक परिचय • फेसाटी कादंबरीचा कालावकाश	**15**	**CO1 & CO2**
Module 2	• फेसाटी – आशयसूत्रे • फेसाटी- कादंबरीतील अनुभवविश्व • फेसाटी-(**कथानक, पात्ररचना, वातावरणनिर्मिती , भाषाशैली, संवाद, नाविन्य)**	**15**	**CO2& CO3**
Module 3	• फेसाटी – भाषाशैली • निवेदन पद्धती • फेसाटी – आत्मचरित्रात्मक कादंबरीची वैशिष्ट्ये	**15**	**CO2, CO3 & CO4**
Module 4	**उपयोजित मराठी –जाहिरात लेखन** • वृत्तपत्रासाठी जाहिरात लेखन • आकाशवाणीवरील जाहिरात लेखन • दूरचित्रवाणीवरील जाहिरात लेखन	**15**	**CO5**

Practical work: Case Study / Field Survey / Field Visits / Project १. कादंबरी लेखनकौशल्ये विद्यार्थ्याकडून करून घेणे. २. वर्तमानपत्रासाठी जाहिरात लेखन सराव ३. आकाशवाणी जाहिरात तयार करण्याची प्रक्रिया समजून घेऊन ध्वनिफिती तयार करणे. ४. दूरचित्रवाणीसाठी जाहिरात लेखन सराव	**(CO5)**
Reference Books:	

१. नवनाथ गोरे : 'फेसाटी', अक्षरवाड्मय प्रकाशन, पुणे. २. हरीशचंद्र थोरात : 'कादंबरी : एक साहित्यप्रकार, शब्द पब्लिकेशन, मुंबई, २०१० ३. हरीशचंद्र थोरात : 'कादंबरीविषयी', पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २००५ ४. वि. का. राजवाडे : 'कादंबरी', आनंद प्रेस, सातारा, १९०२ – १९२८ ५. चंद्रकुमार नलगे : 'ग्रामीण वाड्मयाचा इतिहास', रिया पब्लिकेशन, १ जानेवारी २०२० ६. रामचंद्र काळूंखे : 'ग्रामीण कादंबरी आकलन आणि विश्लेषण, कैलास पब्लिकेशन, ७. वृंदा कौजलगीकर : 'मराठी ग्रामीण कादंबरी : उगम आणि विकास', मृदुल प्रकाशन ८. रां. र. बोराडे : 'ग्रामीण साहित्य', संस्कृती प्रकाशन, पुणे.
Research journals:
Additional readings:(पूरक वाचन) १. रवींद्र शोभणे : 'जागतिकीकरण, समाज आणि साहित्य', विनय प्रकाशन, नागपूर. २. भालचंद्र नेमाडे : 'साहित्याची भाषा', साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९८७
Medium of Instruction – Marathi/English
Special instructions, if any
Library and laboratory equipment`s

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी

एकूण गुण – ६०

प्रश्न १.	योग्य पर्याय निवडा	१५
प्रश्न २.	टिपा लिहा (पाचपैकी कोणत्याही तीन)	१५
प्रश्न ३.	अंतर्गत विकाल्पासह लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी कोणतेही तीन)	१५
प्रश्न ४.	अंतर्गत विकाल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोनपैकी कोणताही एक)	१५

अंतर्गत मूल्यमापन एकूण गुण -४०

1-	ऑनलाईन वस्तुनिष्ठ परीक्षा/ घटक चाचणी (घटक क्र.४)	२०
2-	गृहपाठ	१०
3-	विषय निहाय उपक्रम सहभाग चित्रपट निरीक्षण /कलाकृती प्रकाशन /मुलाखत बातमी लेखन /चर्चासत्र निबंध वाचन /काव्यवाचन/कथाकथन /आंतरवासियता (Internship)/चर्चासत्रात सहभाग/वक्तृत्व स्पर्धेत सहभाग	१०

Rayat Shikshan Sanstha`s
Chhatrapati Shivaji College, Satara
B.A. Part - II SEMESTER - III
From NEP (2020) June 2024
साहित्यनिर्मिती प्रक्रिया‘-१) ’कथा '(OE)

Subject Code:OEMAR01103
(Credit 02)

Preamble

नवीन शैक्षणिक धोरण)NEP 2020या नावाने ’साहित्य निर्मिती प्रक्रिया‘ भाग २ सत्र ३ साठी .ए .नुसार बी (तृतीय सत्रासाठी .हा अभ्यासक्रम विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्व विकासास उपयुक्त आहे .अभ्यासक्रम तयार केला आहे एकूण दोन घटकांचा समावेश करण्या (साहित्यनिर्मिती प्रक्रिया) अभ्यासपत्रिकेमध्येत आला आहे पहिल्या घटकामध्ये . यातून विद्यार्थ्यांना साहित्य म्हणजे .या घटकाचा समावेश केलेला आहे ’संकल्पना व स्वरूप : साहित्यनिर्मिती प्रक्रिया‘ कथा ‘ तर दुसऱ्या घटकामध्ये .साहित्याचे प्रकार आणि त्याची वैशिष्ट्ये समजून घेता येतील ,साहित्याची व्याख्या ?काय निर्मिती प्रक्रियायातून .या घटकांचा समावेश केलेला आहे ’कथा आस्वाद आणि उपयोजन ,स्वरूप व संकल्पना : विद्यार्थ्यांना कथासाहित्याची लेखन प्रक्रिया समजावी व विद्यार्थ्यांने त्याचे प्रत्यक्ष उपयोजन करावे या उद्देशाने .अभ्यासक्रमाची रचना केलेली आहे

उद्दिष्टे

१. विद्यार्थ्याला साहित्य निर्मितीची प्रक्रिया कशी घडते याचे आकलन करून देणे .
२. विद्यार्थ्याला कथा या साहित्यप्रकारचा परिचय करून देणे .
३. विद्यार्थ्याच्या कथा लेखनास प्रोत्साहन देणे.
४. विद्यार्थ्याला मराठी साहित्यातील विविध लेखकांच्या निवडक कथांच्या आधारे कथा निर्मिती प्रक्रिया समजून देणे .

Course Outcomes:

CO–1 विद्यार्थ्याला साहित्य निर्मितीची प्रक्रिया कशी घडते याचे आकलन झाले .

CO–2 विद्यार्थ्याला कथा या साहित्यप्रकारचा परिचय झाला .

CO–3 विद्यार्थ्याच्या कथा लेखनास प्रोत्साहन मिळाले .

CO–4 विद्यार्थ्याने मराठी साहित्यातील विविध लेखकांच्या निवडक कथांच्या आधारे कथा निर्मिती प्रक्रिया समजून घेतली .

Expected Skills impartation (Through theory and practical`s)

१ वाचन व लेखन कौशल्य

२ सर्जनशील लेखन कौशल्य

		Periods	Cos
Unit 1	**साहित्यनिर्मिती प्रक्रिया स्वरूप आणि संकल्पना :** १. साहित्य म्हणजे काय? २. साहित्याची व्याख्या ३. स्वरूप व वैशिष्ट्ये ४. साहित्याचे प्रकार	**15**	**CO1 & CO2**
Unit 2	**कथानिर्मिती प्रक्रिया स्वरूप व संकल्पना :** १. कथा म्हणजे काय ? २. कथेची व्याख्या ३. कथेचे प्रकार ४. कथेचे घटक **कथा आस्वाद आणि उपयोजन** १. व्यंकटेश माडगूळकर – धर्मा रामोशी २. भास्कर चंदनशिव – लाल चिखल ३. बाबुराव बागूल – भूक	**15**	**CO3, CO4 & CO5**

Practical work: Case Study / Field Survey / Field Visits / Project

१. वाचन आणि लेखनाचे कौशल्य विद्यार्थ्यांकडून करून घेणे .
२. सर्जनशील लेखनाचे कौशल्य विद्यार्थ्यांकडून करून घेणे .

Reference Books:

१. बाबुराव बागूल ‘ :मरण स्वस्त होत आहे ,’लोकवाड्मयगृह प्रकाशन .मुंबई ,
२. व्यंकटेश माडगूळकर : ‘माणदेशी माणस’, मेहता पब्लिकेशन, पुणे.
३. भास्कर चंदनशीव : ‘अंगारमाती’, साकेत प्रकाशन, संभाजीनगर.
४. दि. के. बेडेकर : ‘साहित्य: निर्मिती व समीक्षा’, लोकवाड्मयगृह प्रकाशन .मुंबई ,

Research journals:

Additional readings:)पूरक वाचन(

१. म‘ : अदवंत .ना .मराठी कथासाहित्य एक आलेख,’नीहारा प्रकाशन .पुणे ,
२. अंजली सोमण ‘ :मराठी कथेची स्थितिगती ,’प्रतिमा प्रकाशन .पुणे ,
३. आनंद पाटील: ‘सृजनात्मक लेखन’, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
४. भालचंद्र नेमाडे: ‘साहित्याची भाषा’, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद

Medium of Instruction – Marathi/English

Special instructions, if any

Library and laboratory equipment`s

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी

एकूण गुण – ३०

प्रश्न १.	योग्य पर्याय निवडा	०८
प्रश्न २.	टिपा लिहा (तीन पैकी कोणत्याही दोन)	१०
प्रश्न ३.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोनपैकी कोणताही एक)	१२

अंतर्गत मूल्यमापन एकूण गुण -२०

१.	**प्रकल्पलेखन**	२०

Rayat Shikshan Sanstha`s
Chhatrapati Shivaji College, Satara
B.A. Part - II SEMESTER – III
From NEP (2020) June 2024
‘चित्रपट रसास्वाद’

Subject Code: VSCMAR01203
(Credit 02)

Preamble

नवीन शैक्षणिक धोरण (NEP2020) नुसार बी. ए. भाग - 2 , सत्र - 3 या विद्यार्थ्यांसाठी चित्रपट रसास्वाद या नावाने अभ्यासक्रम तयार केला आहे . पहिल्या घटकामध्ये जागतिक सिनेमाचा आरंभ (1900 ते 1927) , संघर्षमय काळातील सिनेमा (1927 ते 1989) इथपर्यंत चित्रपट कलेच्या प्रवासातील टप्प्यांचा आढावा घेण्यात आला आहे . दुसऱ्या घटकामध्ये नव्या सिनेमाच्या दिशेने वाटचाल (1958 पासून पुढे) चित्रपट रसास्वाद या घटकांचा समावेश करण्यात आला आहे . यातून विद्यार्थ्यांना चित्रपट ही एक कला आहे ही कला चित्रकला , शिल्पकला , संगीत , साहित्य आणि इतर कलांच्या मिश्रणातून तयार होते . याची जाणीव विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण होते . त्याचप्रमाणे चित्रपट ही कला अत्यंत बौद्धिक शिस्तीने पहायची आणि करायची गोष्ट आहे . ही कौशल्ये चित्रपट रसस्वादातून विद्यार्थ्यांच्या अंगी निर्माण व्हावे या उद्देशाने अभ्यासक्रमाची रचना केलेली आहे .

Objectives :-

1) आशयघन चित्रपट ओळखता येईल .
2) चित्रपट रसास्वादाचे घटक स्पष्ट करता येईल .
3) चित्रपट रसास्वादाचे महत्त्व जाणून घेता येईल
4) अभिजात चित्रपटांचा रसास्वाद घेण्याचे कौशल्य आत्मसात करता येईल.

Course Outcomes: -

CO - 1 विद्यार्थी आशयघन चित्रपट ओळखतो .
CO - 2 विद्यार्थी चित्रपट रसास्वादाचे घटक स्पष्ट करतो .
CO- 3 विद्यार्थी चित्रपट रसास्वादाचे महत्त्व जाणून घेतो .
CO- 4 विद्यार्थी अभिजात चित्रपटांचा रसास्वाद घेण्याचे कौशल्य आत्मसात करतो .

Expected Skills impartation (Through theory and practical`s)

1) वाचन व लेखन कौशल्य
2) सर्जनशील लेखन कौशल्य

		Periods	Cos
Module 1	चित्रपट संकल्पना आणि स्वरूप :- अ) चित्रपट संकल्पना आणि वाटचाल ब) चित्रपट व्याख्या आणि प्रकार क) चित्रपट रसास्वादाचे घटक	**15**	**CO1,CO2, CO3**
Module 2	अभिजात चित्रपट आणि रसास्वादाचे महत्त्व अ) अभिजात चित्रपट ब) चित्रपट रसास्वादाचे महत्त्व क) चित्रपट आणि शिक्षण	**15**	**CO2,CO3**

Practical work: Case Study / Field Survey / Field Visits / Project

१. चित्रपटाचे सौंदर्यशास्त्र संपादन करण्याचे कौशल्य चित्रपटांच्या आस्वदातून विद्यार्थ्याकडून करून घेणे.

२. जागतिक सिनेमांच्या प्रवाह, वाटचाल आणि टप्पे समजून घेण्याची जिज्ञासा निर्माण करणे.

Reference Books:

१) डॉ. श्यामला वनारसे - ' चित्रपट अभ्यास ' ,डायमंड पब्लिकेशन्स , पुणे .

2) गणेश मतकरी - ' चित्रपट प्रवाहांचा इतिहास जागतिक आणि भारतीय ' , महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ , मुंबई .

3) डॅनिअल अरिजॉन - 'ग्रामर ऑफ द फिल्म लँग्वेज ' , सिलमन जेम्स प्रेस , अमेरिका .

4) डॉ. मनिषा कावतकर ' सिनेमाची भाषा ' , उन्मेष प्रकाशन , पुणे .

5) प्रा. सतीश बहादूर अनुवाद - सुषमा दातार ' चित्रपटाचे सौंदर्यशास्त्र ' , लोकवाङ्ग्मयगृह , मुंबई .

6) प्रसाद नामजोशी - ' शॉर्टकट ' मनोविकास प्रकाशन , पुणे .

7) डॅनियल अरिजॉन - ' ग्रामर ऑफ द फिल्म लँग्वेज ' सिलमन जेम्स प्रकाशन , अमेरिका

Research journals:

Additional readings:(पूरक वाचन)

१. mubi.com

2. www.oscars.org

Medium of Instruction – Marathi/English

Special instructions, if any

Library and laboratory equipment`s

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी

एकूण गुण – ३०

प्रश्न १.	योग्य पर्याय निवडा	०८
प्रश्न २.	टिपा लिहा (तीन पैकी कोणत्याही दोन)	१०
प्रश्न ३.	अंतर्गत विकाल्पासहदीर्घोत्तरी प्रश्न (दोनपैकी कोणताही एक)	१२

अंतर्गत मूल्यमापन एकूण गुण -२०

१.	**प्रकल्पलेखन**	२०

Karmaveer Bhaurao Patil University, Satara

Karmaveer Samadhi Parisar, Powai Naka Satara, Maharashtra 415001

Rayat Shikshan Sanstha's

Chhatrapati Shivaji College,Satara (Autonomous)

Constituent College of KarmveerBhaurao Patil University,Satara

Accredited By NAAC with 'A+' Grade

Syllabus for

B.A. Part – II

MARATHI SYLLABUS

Semester - IV

(Syllabus to be implemented from June, 2024-25 as Per NEP Guideline 2020)

Rayat Shikshan Sanstha`s

Chhatrapati Shivaji College, Satara

Constituent College of Karmveer Bhaurao Patil University,Satara

B.A. Part - II SEMESTER – IV

Program in Major Marathi

Subject Code: MMMAR01106 (Credit 04)

अभ्यासपत्रिकेचे नाव- एका आत्मचरित्राचा अभ्यास आणि मराठी भाषिक कौशल्ये

(भुरा आणि मराठी भाषिक कौशल्ये)

प्रास्ताविक –**(Preamble)**

पदवी स्तरावर द्वितीय वर्षासाठी मराठी विषय घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांची भाषा व साहित्य यांची अभिरुची विकसित व्हावी, समकालीन साहित्यप्रकारांचे त्यांना आकलन व्हावे तसेच आत्मचरित्र/ स्वकथन या साहित्य प्रकारातील परिवर्तने लक्षात घेऊन सदर अभ्यासक्रमाची निवड करण्यात आलेली आहे. विद्यार्थ्यांना समकालीन जाणीवा समजून घेण्यासाठी शरद बाविस्कर लिखित 'भुरा' या आत्मचरित्राची निवड करण्यात आली आहे.

Objective –

१. आत्मचरित्र या साहित्य प्रकाराचा स्थूल परिचय करून देणे .

२. मराठी आत्मचरित्रांची वाटचाल कशी झाली ,त्याची माहिती समजून घेणे.

३. आत्मचरित्र या साहित्य प्रकारची वाङ्मयीन मूल्ये अभ्यासणे.

४. मराठी भाषिक कौशल्ये आत्मसात करण्यासाठी प्रात्यक्षिक करून घेणे.

५. विद्यार्थ्यांमध्येमराठीभाषावसाहित्य तसेच विविध वाङ्मय प्रकार यांविषयीआवडनिर्माण करणे.

Outcomes –

१. विद्यार्थ्यांमध्येमराठीभाषावसाहित्य तसेच विविध वाङ्मय प्रकार यांविषयीआवडनिर्माण होईल .
२. मराठी भाषा आणि साहित्य अभिरुची विकसित होईल .
३. विद्यार्थ्यांना आत्मचरित्र संकल्पना समजून घेता येईल.
४. चरित्र – आत्मचरित्र या साहित्य प्रकारातील परिवर्तने समजतात.
५. विद्यार्थ्यांनामराठीसाहित्यातीलआत्मचरित्र विकासक्रमसमजून घेता येतो.
६. विद्यार्थ्यांचाविविधमाध्यमांसाठीकरावयाच्यालेखनाचासरावहोतो.
७. विद्यार्थी आत्मकथन/स्वकथन लेखनास प्रवृत्त होतो.

Expected Skill impartation (Through theory and practical’s)

६. भाषिक कौशल्ये
७. वाङ्मय व्यवहार ज्ञान
८. प्रत्यक्ष साहित्यनिर्मिती कौशल्ये
९. विविध माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये

अ.क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापनतासिका Teaching Hours	Course Outcome
Module1	• **आत्मचरित्र साहित्य प्रकार - - संकल्पना , स्वरूप आणि वाटचाल** • **‘भुरा’ आत्मचरित्र–स्वरूप आणि रचना** • **‘भुरा’ आशयसूत्रे**	१५	CO1 & CO4 CO3
Module2	• **‘भुरा’मधील जीवनानुभव** • **कौटुंबिक –सामाजिक-शैक्षणिक-सांस्कृतिक पर्यावरण** • **व्यक्तिरेखा आणि प्रसंग** • **भुरा मधील तत्त्वविचार**	१५	CO2 & CO3
Module 3	• **‘भुरा’ आविष्कार –निवेदन** • **वातावरणनिर्मिती** • **भाषा शैली**	१५	CO2,CO4

Module 4	• **आत्मवृत्त लेखन कौशल्याचे उपयोजन** • **आत्मकथन लेखन कौशल्याचे उपयोजन** • **रोजनिशी लेखन -उपयोजन** • **प्रवासवर्णन लेखन -उपयोजन**	१५	CO5

आधारभूत ग्रंथसूची –
१. 'भुरा' शरद बविस्कार लोकवाड्मयगृह प्रकाशन,मुबई २०१८
२. अ.म. जोशी 'चरित्र-आत्मचरित्र' स्नेहवर्धन प्रकाशन,पुणे
३. उषा हस्तक – मराठीतील आत्मचरित्रात्मक प्रकाशन, स्नेहवर्धन प्रकाशन,पुणे
४.मराठी वाड्मयाचा इतिहास – म. सा.प.पुणे

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी

एकूण गुण – ६०

प्रश्न १.	खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा	१५
प्रश्न २.	टिपा लिहा (चार पैकी कोणत्याही तीन)	१५
प्रश्न ३	थोडक्यात उत्तरे लिहा (चार पैकी कोणतेही तीन)	१५
प्रश्न ४.	खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा (दोन पैकी कोणताही एक)	१५

अंतर्गत मूल्यमापन - ४० गुण

अंतर्गत मूल्यमापनाचे तीन भाग असतील.

प्रकल्पलेखन - २० गुण

ऑनलाईन वर्गचाचणी – १० गुण

तोंडी चाचणी (मौखिक परीक्षा) – १० गुण

Rayat Shikshan Sanstha`s
Chhatrapati Shivaji College, Satara
Constituent College of Karmveer Bhaurao Patil University,Satara
B.A. Part - II SEMESTER – IV
Program in Major Marathi

Subject Code: MMMAR01107 (Credit 04)

अभ्यासपत्रिकेचे नाव- एका कादंबरीचा अभ्यास आणि मराठी भाषिक कौशल्ये

अ.खाणमाती- डॉ.विठ्ठल गावस

ब.भाषिक कौशल्ये – संपादनप्रक्रिया

Preamble

प्रास्ताविक

नवीन शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार बोली अभ्यासाला मिळालेले विशेष महत्त्व लक्षात घेऊन बी.ए. भाग दोन मराठी हामुख्य विषय निवडणाऱ्या विद्यार्थ्यांना द्वितीय वर्षाच्या चतुर्थ सत्रात कादंबरी या साहित्यप्रकाराचा अभ्यास ही अभ्यासपत्रिका अभ्यासक्रमात लावण्यात आली आहे. विशिष्ट भूप्रदेशातील आंतरसांस्कृतिक सहसंबंध समजून घेण्यासाठी तसेच गोव्यातील सामाजिक,सांस्कृतिक कोकणी बोलीचा अभ्यास केंद्रवर्ती ठेऊन विठ्ठल गावस यांच्या ‘खाणमाती’ या कादंबरीची निवड करण्यात आली आहे.

प्रादेशिक कादंबरी आणि गोव्यातील कोकणी बोली यांचा विद्यार्थ्यांना परिचय व्हावा या उद्देशाने खाणमाती कादंबरी महत्त्वपूर्ण ठरेल.भाषिक कौशल्याच्या अनुषंगाने संपादना प्रक्रिया व त्याचे प्रत्यक्ष उपयोजन अभ्यासक्रमात समाविष्ट करण्यात आले आहे.

Objective –

१. कादंबरी या वाङ्मय प्रकाराचा स्वरूप व वैशिष्ट्ये यांचा परिचय करून देणे .

२. कादंबरी या वाङ्मय प्रकारची वाटचाल कशी झाली ,त्याची माहिती समजून घेणे.

३. मराठी आणि गोव्यातील कोकणी भाषा यांच्यातील आंतरसंबंधाचा अभ्यास करणे.

४. मराठी आणि कोकणी बोलीचे संकलन आणि संवर्धन करणे.

५. विद्यार्थ्यांना कादंबरी या साहित्यप्रकाराचा आशय समजावून देणे, आस्वाद घेता येणे व विश्लेषण करता येणे.

६. विद्यार्थ्यांना संपादन प्रक्रियेचे स्वरूप समजावून देणे.

Outcomes

१.विद्यार्थ्यांना कादंबरी वाचनाची आवड निर्माण होईल.

२. कादंबरी या वाङ्मय प्रकारातील परिवर्तने समजतात.
३. मराठी आणि कोकणी बोली यांच्यातील आंतरसंबंध समजतो.
४. कादंबरी या रचनाप्रकारची वैशिष्टे समजून घेता येतील.
५. कादंबरील भावना, संवेदना, समाज, संस्कृती यांचे ज्ञान विद्यार्थ्यांना होते.

Expected Skill impartation (Through theory and practical's)

१. भाषिक कौशल्ये
२. वाङ्मय व्यवहार ज्ञान
३. प्रत्यक्ष साहित्यनिर्मिती कौशल्ये
४. विविध माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये

अ.क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापनतासिका Teaching Hours	Course Outcome
Module1	• **कादंबरी साहित्य प्रकाराचे स्वरूप** • **लेखक परिचय** • **'खाणमाती'– निर्मितीच्या प्रेरणा**	१५	CO1 & CO4 CO3
Module2	• **खाणमातीमधील विषयविश्व** • **खाणमाती : आशयसूत्रे** • **'खाणमातीमधील चित्रित काळ आणि समकालीनत्व** • **घटना – प्रसंग –व्यक्तिरेखा आणि पर्यावरण**	१५	CO2 & CO3
Module 3	• **'खाणमाती'मधील आविष्कार**	१५	CO2,CO3 CO4

	• **कोकणी बोलीचा वापर** • **प्रतिमा,प्रतीके** • **कोकणी बोलीचे भाषिक विशेष** • **समीक्षकांची मतमतांतरे**		
Module 4	• **संपादनप्रक्रिया** • **संपादनाचे स्वरूप** • **संपादकाचे गुण व पूर्वतयारी** • **संपादनाची विविधता** • **भित्तीपत्रकाचे संपादन – उपयोजन**	१५	CO6

- **आधारभूत ग्रंथसूची**

१. गावस विठ्ठल ‘खाणमाती’अक्षरवाङ्मय प्रकाशन,पुणे
२.थोरात हरिश्चंद्र ‘कादंबरी एक साहित्यप्रकार’शब्द प्रकाशन,मुंबई
३. थोरात हरिश्चंद्र ‘कादंबरी विषयी’शब्द प्रकाशन,मुंबई
४.खोले विलास(संपा) ‘गेल्या अर्धशतकातील मराठी कादंबरी’लोकवाङ्मयगृह प्रकाशन,मुंबई
५. राजवाडे वि.का. ‘ कादंबरी’ आनंद प्रेस.सातारा १९०२ -१९२८
६. पाटील आनंद(डॉ) ‘सृजनात्मक लेखन’ पद्मगंधा प्रकाशन,पुणे २००५
७. नासिराबादकर ल. रा.(डॉ) ‘व्यावहारिक मराठी, फडके प्रकाशन कोल्हापूर २००८

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी

एकूण गुण – ६०

प्रश्न १.	खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा	१५
प्रश्न २.	टिपा लिहा (चार पैकी कोणत्याही तीन)	१५
प्रश्न ३	थोडक्यात उत्तरे लिहा (चार पैकी कोणतेही तीन)	१५
प्रश्न ४.	खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा (दोन पैकी कोणताही एक)	१५

अंतर्गत मूल्यमापन - ४० गुण

अंतर्गत मूल्यमापनाचे तीन भाग असतील.

प्रकल्पलेखन - २० गुण

ऑनलाईन वर्गचाचणी – १० गुण

तोंडी चाचणी (मौखिक परीक्षा) – १० गुण

Rayat Shikshan Sanstha`s

Chhatrapati Shivaji College, Satara

Choice Based Credit System

B.A. Part - II SEMESTER - IV

Marathi Course – II

From NEP (2020) June 2024

Inter disciplinary studies [IDS-2] HML2 (Minor)

साहित्यकृती- ‘इडा पीडा टळो’ (निवडक कथा)आणि उपयोजित मराठी

Subject Code: MNMAR01203

(Credit 04)

Preamble प्रास्ताविक

नवीन शैक्षणिक धोरण (NEP 2020) नुसार बी. ए. भाग २ सत्र ४ साठी HML2 (MinorMarathi) या अभ्यासक्रमासाठी ‘इडा पीडा टळो’ (निवडक कथा)आणि उपयोजित मराठी’ या नावाने अभ्यासक्रम तयार करण्यात आलेला आहे. कथा हा प्राचीन साहित्य प्रकार आहे. कथन करण्याची प्रवृत्ती ही प्राचीन आहे.कथा कशी निर्माण होत गेली,तिच्यात बदल कसे होत गेले आणि लोककथा कशा तयार झाल्या ,कथेच्या रचना तंत्रात कसकसे बदल होत गेले.कालानुरूप आशयात कसे बदल झाले याचा सखोलपणे अभ्यास विद्यार्थ्यानी करावा याकरिता या अभ्यासक्रमाची रचना करण्यात आलेली आहे.‘इडा पीडा टळो’या कथासंग्रहात आजच्या उध्वस्त होत चाललेल्या ग्रामीण जीवनातील विध्वंसाच्या कथा आहेत. कथा लेखन व वृत्तांत लेखन तंत्र क्षमता विद्यार्थ्यांमध्ये विकसित करणे हा या अभ्यासक्रमाचा उद्देश आहे.

Objective उद्दिष्टे

१. कथा वाड्मयाचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्येविद्यार्थ्याना समजून सांगणे.
२. कथा वाड्मयाचा आकृतीबंध, प्रकार, वेगळेपणा आणि विशेष समजून देणे.
३. कथा या वाड्मयप्रकाराद्वारे समकालीन सद्य:स्थिती आणि वाड्मयप्रकारातील महत्व समजावून देणे.
४. वृत्तांत लेखन कसे करावे हे समजून देणे.

Course Outcomes:

CO-1कथा वाड्मयाचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्येविद्यार्थी समजून घेतो.

CO-2 कथा वाड्मयाचा आकृतीबंध, प्रकार, वेगळेपणा आणि विशेष समजून घेतो.

CO-3 कथा या वाड्मयप्रकाराद्वारे समकालीन सद्य:स्थिती आणि वाड्मयप्रकारातील महत्व जाणून घेतो.

CO-4 वृत्तांत लेखन कसे करावे समजून घेतो.

Expected Skills impartation (Through theory and practical`s)

१. वृत्तांत लेखन कौशल्य
२. कथा लेखन कौशल्य

<table>
<tr><th></th><th></th><th>Periods</th><th>Cos</th></tr>
<tr><td>Module 1</td><td>● कथासाहित्य संकल्पना व स्वरूप
● कथासाहित्याचे वैशिष्ट्ये व प्रकार</td><td>15</td><td>CO1 & CO2</td></tr>
<tr><td>Module 2</td><td>● 'इडा पीडा टळो'– निर्मितीच्या प्रेरणा
● 'इडा पीडा टळो'- कथानक व आशयसूत्रे</td><td>15</td><td>CO2& CO3</td></tr>
<tr><td>Module 3</td><td>● 'इडा पीडा टळो' - वाङ्मयीन विशेष (कथानक, पात्ररचना, वातावरणनिर्मिती , भाषाशैली संवाद, नाविन्य)
● 'इडा पीडा टळो'– कथांचे वेगळेपण
● 'इडा पीडा टळो'– कथांचीमीमांसा</td><td>15</td><td>CO2, CO3</td></tr>
<tr><td>Module 4</td><td>उपयोजित मराठी – वृत्तांत लेखन
वृत्तांतलेखनाचे स्वरूप
वृत्तांतलेखनाचे घटक आणि वैशिष्ट्ये
वृत्तांतलेखनाचे प्रकार
साहित्य,शैक्षणिक स्थळास अभ्यास सहलीद्वारे प्रत्यक्ष भेट /संशोधन / देऊन त्यावर आधारित वृत्तांतलेखन करणे</td><td>15</td><td>CO4</td></tr>
<tr><td colspan="3">Practical work: Case Study / Field Survey / Field Visits / Project
१. कथा या वाङ्मयप्रकाराचे आस्वाद व उपयोजन करण्याचे कौशल्य निर्माण करणे.
२. कथा लेखनाचे कौशल्ये विद्यार्थ्याकडून करून घेणे
३. वृत्तांत लेखन सराव</td><td>(CO4)</td></tr>
<tr><td colspan="4">Reference Books:
१. आसाराम लोमटे : 'इडा पिडा टळो' शब्द पब्लिकेशन, मुंबई.
२. आसाराम लोमटे : 'धूळपेर' शब्द पब्लिकेशन, मुंबई.
३. आसाराम लोमटे : 'आलोक', शब्द पब्लिकेशन, मुंबई.
४. आसाराम लोमटे : 'तनसन', शब्द पब्लिकेशन, मुंबई.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Research journals:</td></tr>
<tr><td colspan="4">Additional readings:(पूरक वाचन)
1. जोशी सुधा मौज प्रकाशन मुंबई, कथा संकल्पना आणि समीक्षा:
2. जाधव रा.ग.,- मराठीतील कथारूपे पुणे १९९९, स्नेहवर्धन पब्लिशिंग हाउस,
3. ऐनापुरे जी.के., -मराठी कथा मूल्य आणि र्हास ललित पब्लिकेशन मुंबई २०१८.
4. हातकणंगलेकर म. द.,- मराठी कथा रूप आणि परिसर श्री विद्या प्रकाशन पुणे,
5. टापरे पंडित,– कथा रूप आणि आस्वाद निहारा प्रकाशन पुणे,</td></tr>
</table>

6. नसिराबादकर ल.रा,. - व्यवहार उपयोगी मराठी फडके प्रकाशन कोल्हापूर १९९४
7. घोरपडे अक्षय – संवाद आणि लेखन कौशल्य जळगाव, प्रकाश पब्लिकेशन,
8. तौर पृथ्वीराज [संपा]- मराठी भाषिक कौशल्ये विकास धुळे २०१८, अथर्व पब्लिकेशन,
9. जोशी प्रभाकर व वले वासुदेव - उपयोजित मराठी भाग १ जळगाव २०१७, प्रशांत पब्लिकेशन,
10. जोशी प्रभाकर - ,उपयोजित मराठी २०१७, जळगाव, प्रशांत पब्लिकेशन.
11. कुंभार प्रकाश -,उपयोजित भाषा विज्ञान आणि प्रसार माध्यमे कोल्हापूर २०१८, अक्षर दालन,
12. बेंडखळे अशोक –मराठी कथा परंपरा आणि नवता राजा प्रकाशन मुंबई[अक्षरयात्र]

Medium of Instruction – Marathi/English

Special instructions, if any

Library and laboratory equipment`s

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी

एकूण गुण – ६०

प्रश्न १.	योग्य पर्याय निवडा	१५
प्रश्न २.	टिपा लिहा (पाचपैकी कोणत्याही तीन)	१५
प्रश्न ३.	अंतर्गत विकाल्पासह लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी कोणतेही तीन)	१५
प्रश्न ४.	अंतर्गत विकाल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोनपैकी कोणताही एक)	१५

अंतर्गत मूल्यमापन एकूण गुण -४०

1-	ऑनलाईन वस्तुनिष्ठ परीक्षा/ घटक चाचणी (घटक क्र.४)	२०
2-	गृहपाठ	१०
3-	विषय निहाय उपक्रम सहभाग चित्रपट निरीक्षण /कलाकृती प्रकाशन /मुलाखत बातमी लेखन /चर्चासत्र निबंध वाचन /काव्यवाचन/कथाकथन /आंतरवासियता (Internship)/चर्चासत्रात सहभाग/वक्तृत्त्व स्पर्धेत सहभाग	१०

Rayat Shikshan Sanstha`s
Chhatrapati Shivaji College, Satara
Choice Based Credit System
B.A. Part - II SEMESTER - IV
From NEP (2020) June 2024

साहित्यनिर्मिती प्रक्रिया'-२) 'कविता ((OE)

Subject Code: OEMAR01204 (Credit 02)

Preamble

नवीन शैक्षणिक धोरण)NEP 2020 भाग २ .ए .भाग २ सत्र ३ साठी बी .ए .नुसार बी (OE (साहित्यनिर्मिती प्रक्रिया (अभ्यासपत्रिका सत्र ४) मराठी (या विषयाच्या विद्यार्थ्यांसाठी या नावाने अभ्यासक्रम 'साहित्य निर्मिती प्रक्रिया' हा अभ्यासक्रम विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्व विकासास उ .तयार केला आहेपयुक्त आहे४ साठी अभ्यासपत्रिका .सत्र क्र . .साहित्यनिर्मिती प्रक्रियामध्ये एकूण दोन घटकांचा समावेश करण्यात आला आहेया अभ्यासपत्रिकेमध्ये तिसऱ्या घटकामध्ये कविता म्हणजे .या घटकांचा समावेश करण्यात आला आहे 'स्वरूप व संकल्पना : काव्यानिर्मिती प्रक्रिया' क ?कायवितेचे घटकत्याचबरोबर कवयित्री बहिणाबाई चौधरी यांच्या तीन .कवितेचे प्रकार हे समजून घेत येईल , नारायण सुर्वे यांच्या प्रत्येकी तीन ,कुसुमाग्रज ,चौथ्या घटकामध्ये बालकवी .कवितांचा समावेश करण्यात आलेला आहे यातून विद्यार्थ्यांना का .निवडक कवितांचा समावेश केला आहेव्यलेखन प्रक्रिया समजावी व विद्यार्थ्यांनी त्याचे प्रत्यक्षात उपयोजन करावे या हेतूने अभ्यासक्रमाची रचना केलेली आहे .

उद्दिष्टे

१. विद्यार्थ्यांना कविता साहित्यप्रकार संकल्पना समजून सांगणे.
२. कवितेच्या विविध प्रकारांचा परिचय करून देणे .
३. निवडक कवींच्या कवितांच्या आधारे कवितानिर्मिती प्रक्रिया समजावून देणे .
४. विद्यार्थ्यांना काव्यलेखन करण्यास प्रोत्साहन देणे .
५. विद्यार्थ्याला मराठी साहित्यातील निवडक कवितांचे आकलन करून देणे व प्रत्यक्ष काव्यनिर्मिती कशी करावी यासाठी मदत करणे .

Course Outcomes:

CO–1विद्यार्थ्यांना कविता साहित्यप्रकार संकल्पना समजली.

CO–2 कवितेच्या विविध प्रकारांचा परिचय झाला .

CO–3निवडक कवींच्या कवितांच्या आधारे कवितानिर्मिती प्रक्रिया समजून घेतली .

CO–4विद्यार्थ्यांना काव्यलेखन करण्यास प्रोत्साहन दिले .

CO–5 विद्यार्थ्याला मराठी साहित्यातील निवडक कवितांचे आकलन झाले व प्रत्यक्ष काव्यनिर्मिती कशी करावी यासाठी मदत झाली.

Expected Skills impartation (Through theory and practical`s)

१ वाचन आणि लेखन कौशल्य

२ सर्जनशील लेखन कौशल्य

		Periods	Cos
Module 1	**कविता (काव्यनिर्मिती प्रक्रिया) स्वरूप व संकल्पना :** ५. कविता म्हणजे काय ? ६. कवितेची व्याख्या ७. कवितेचे प्रकार ८. कवितेचे घटक **काव्य निर्मिती प्रक्रिया अभ्यास व उपयोजन** **बहिणाबाई** १. माझी माय सरसोती २. मानूस **३.** संसार	**15**	**CO1 & CO2**
Module 2	बालकवी १. फुलराणी २. अप्सरांचे गाणे ३. औदुंबर कुसुमाग्रज १. पृथ्वीचे प्रेमगीत २. क्रांतीचा जयजयकार ३. गाभारा नारायण सुर्वे १. दोन दिवस २. तेव्हा एक कर ३. डोंगरी शेत	**15**	**CO3, CO4 & CO5**

Practical work: Case Study / Field Survey / Field Visits / Project

३. वाचन आणि लेखनाचे कौशल्य विद्यार्थ्याकडून करून घेणे .

४. सर्जनशील लेखनाचे कौशल्य विद्यार्थ्याकडून करून घेणे .

Reference Books:

१. रवींद्र शोभणे : ‘मराठी कविता परंपरा आणि सर्जन’, विजय प्रकाशन नागपूर

२. भा. ल. पाटणकर : ‘संपा. बालकवींची समग्र कविता’, मुंबई.

३. बहिणाबाई चौधरी: ‘बहिणाबाईची गाणी’, सूचित्रा प्रकाशन, मुंबई.

४. कृ. बा. मराठे : बालकवी, मुंबई.

५. नारायण सुर्वे : ‘माझे विद्यापीठ’, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.

६. मंगेश पाडगावकर : ‘निवडक कुसुमाग्रज’,
७. कुसुमाग्रज : ‘विशाखा’, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
८. कुसुमाग्रज : संपा. ‘निवडक नारायण सुर्वे, लोकवाड्मयगृह प्रकाशनमुंबई ,

Research journals:

Additional readings:)पूरक वाचन(

१. आनंद पाटील: ‘सृजनात्मक लेखन’, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
२. भालचंद्र नेमाडे: ‘साहित्याची भाषा’, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद.
३. वा. ल. कुलकर्णी : ‘मराठी कविता जुनी आणि नवी’, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.

Medium of Instruction – Marathi/English

Special instructions, if any

Library and laboratory equipment`s

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी

एकूण गुण – ३०

प्रश्न १.	योग्य पर्याय निवडा	०८
प्रश्न २.	टिपा लिहा (तीन पैकी कोणत्याही दोन)	१०
प्रश्न ३.	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोनपैकी कोणताही एक)	१२

अंतर्गत मूल्यमापन एकूण गुण -२०

२.	**प्रकल्पलेखन**	२०

Rayat Shikshan Sanstha`s
Chhatrapati Shivaji College, Satara
Choice Based Credit System

B.A. Part - II SEMESTER – IV
From NEP (2020) June 2024
'आंतरजालावरील मराठी भाषेचे उपयोजन'

Subject Code: SECMAR01203
(Credit 02)

Preamble प्रास्ताविक

नवीन शैक्षणिक धोरण (NEP 2020) नुसार बी. ए. भाग २ सत्र ४ साठी 'आंतरजालावरील मराठी भाषेचे उपयोजन' या नावाने अभ्यासक्रम तयार करण्यात आलेला आहे. मानव प्राणी हा भाषा वापरणारा आहे. भाषेशिवाय मानव ही कल्पनाही करवत नाही. मानवाच्या एकंदरीतच सामाजिक, राजकीय, सांस्कृतिक आणि आर्थिक जीवनामध्ये संपर्काचे माध्यम म्हणून भाषेला महत्वपूर्ण स्थान आहे. आजच्या युगात संपर्काचे माध्यमे ही मुबलक प्रमाणात उपलब्ध आहेत. आज विस्तारणारी ज्ञान क्षेत्रे, नवीन उद्योग व्यवसायांची क्षेत्रे अशा विविध क्षेत्रांमध्ये भाषा आणि भाषिक कौशल्यांना खूपच महत्व प्राप्त झाले आहे. आंतरजालावर भाषिक उपयोजनाच्या दृष्टीने मराठी भाषेकडे पाहिले जाते. आंतरजालावरील मराठी भाषेचा जास्तीत जास्त उपयोजन आणि सर्जन व्हावे हा अभ्यासक्रमाचा हेतू आहे.

Objective **उद्दिष्टे**

१. आंतरजालाचीवैश्विकता भाषेच्या दृष्टीने विद्यार्थ्याला समजून देणे.
२. आंतरजालाचे प्रादेशिक उपयोजन विद्यार्थ्याला आकलन करून देणे.
३. आंतरजालाचासर्जनशील वापर करण्याचे कौशल्य विद्यार्थ्यांमध्ये आत्मसात करणे.
४. कृत्रिम बुद्धिमत्तेच्या आधारे भाषिक उपयोजनाचे क्षेत्रे विद्यार्थ्याला समजून देणे.

Course Outcomes:

CO–1आंतरजालाचीवैश्विकता भाषेच्या दृष्टीने विद्यार्थी समजून घेतो.

CO–2आंतरजालाचे प्रादेशिक उपयोजन विद्यार्थी आकलन करून घेतो.

CO–3आंतरजालाचासर्जनशील वापर करण्याचे कौशल्य विद्यार्थी आत्मसात करून घेतो.

CO–4 कृत्रिम बुद्धिमत्तेच्या आधारे भाषिक उपयोजनाचे क्षेत्रे विद्यार्थी जाणून घेतो.

Expected Skills impartation (Through theory and practical`s)

१ आंतरजालावर मराठी भाषा उपयोजन कौशल्य
२ आंतरजालावर मराठी भाषा लेखन कौशल्य

		Periods	Cos
Module 1	**आंतरजाल माध्यमाचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये** • आंतरजाल : अर्थ, व्याख्या • आंतरजाल इतिहास, वैशिष्ट्ये	15	

	• आंतरजाल संप्रेषण प्रकार • आंतरजालावरील विविध क्षेत्रातील मराठी भाषेचे उपयोजन		
Module 2	**आंतरजालावरील मराठी भाषा** • आंतरजाल : संपर्काचे माध्यम • भाषिक उपयोजनाची क्षेत्रे • आंतरजालावरील मराठी भाषा उपयोजन(ईमेल, वोइस मेल, ब्लॉग्स, सोशलनेटवर्किंग, विकिपीडिया, विकासपीडिया) • कृत्रिम बुद्धिमत्ता आणि मराठी भाषा	**15**	
Practical work: Case Study / Field Survey / Field Visits / Project १. आंतरजालावर मराठी लेखनाचे कौशल्यविद्यार्थ्यांकडून करून घेणे. २. आंतरजालावर विविध क्षेत्रातील माहितीचे स्त्रोतांचा सर्जनशील वापर करून घेणे.			
Reference Books: १. श्रीपाद जोशी: 'संवादशास्त्र' २. मोहन आपटे : 'इंटरनेट: एक कल्पवृक्ष', राजहंस प्रकाशन, पुणे. ३. आनंद पाटील : 'सृजनात्मक लेखन', ४. देवेंद्रसिंहमिन्हास : 'सहज शिका इंटरनेट आणि ईमेल', साकेत प्रकाशन, संभाजीनगर ५. अच्युत गोडबोले : 'आर्टफ़िशिअलइंटेलिजन' मधुश्री पब्लिकेशन, पुणे.			
Research journals:			
Additional readings:(पूरक वाचन) 1. www.marathimahiti.com 2. www.marathionline.com			
Medium of Instruction – Marathi/English			
Special instructions, if any			
Library and laboratory equipment`s			

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी

एकूण गुण – ३०

प्रश्न १.	योग्य पर्याय निवडा	०८
प्रश्न २.	टिपा लिहा (तीन पैकी कोणत्याही दोन)	१०
प्रश्न ३.	अंतर्गत विकाल्पासहदीर्घोत्तरी प्रश्न (दोनपैकी कोणताही एक)	१२

अंतर्गत मूल्यमापन एकूण गुण -२०

३.	**प्रकल्पलेखन**	२०